

ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්වවිද්‍යාලය
මානව ශාස්ත්‍ර සහ සමාජ විද්‍යා පීඨය
නීති අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව
නීතිවේදී උපාධි පාඨමාලාව - 5 වන මට්ටම
අවසාන පරීක්ෂණය - 2022/2023
LLU5810/LWU3312 – ඉඩම් නීතිය
කාලය - පැය 3 යි.

දිනය : 2024.03.30

වේලාව: පෙ.ව. 09.30 – ප.ව. 12.30

ප්‍රශ්න පහකට (05) පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

අපේක්ෂකයන්ගේ අපැහැදිලි අත්අකුරු සඳහා ලකුණු අඩු කරනු ලැබේ.

1. “...ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන්, අයිතිකරුවෙකුට ස්වකීය හිමිකාරත්වය යටතේ ඔහු හෝ ඇයගේ දේපළ සම්බන්ධයෙන් නීතියෙන් නියම කර ඇති සීමාවන් තුළ ඔහු හෝ ඇය කැමති ආකාරයට කටයුතු කිරීමට හිමිකම ලැබේ....”

Yasoma Champa Nilmini Abeygunawardena v. Sunil Gotabaya Lamabadusuriya

SC Appeal No.169/2011

සාකච්ඡා කරන්න.

ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යවස්ථා සහ නඩු නීත්‍ය ඇසුරින් ඔබගේ පිළිතුර තහවුරු කරන්න.

(ලකුණු 20)

2. 2022 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී සපුමල්ගේ බිරිඳ වන මාලා, තමාට සහ දරුවා වන කැලුම්ම නඩත්තු ගෙවන ලෙස ඉල්ලමින් ඔහුට එරෙහිව නඩත්තු නඩුවක් ගම්පහ මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයේ ගොනු කළාය. මාලා සහ කැලුම්ම 2023 නොවැම්බර් මාසයේ සිට නඩත්තු ගෙවන ලෙස මහේස්ත්‍රාත්වරයා සපුමල්ට නියෝග කළේය. එහෙත්, මාලා හෝ කැලුම්ම මේ වන තෙක් කිසිදු ගෙවීමක් කිරීමට සපුමල් අසමත් විය. සපුමල් කියා සිටින්නේ මාලා සහ කැලුම්ම නඩත්තු ගෙවීමට තරම් ප්‍රමාණවත් වත්කමක් ඔහු සතුව නොමැති බවයි. නඩත්තු නඩුවට සනියකට පෙර, සපුමල් තමාගේ එකම නිශ්චල දේපළ වන ‘පොල්වත්ත’ තම අනියම් බිරිඳ වන කාන්තිට පවරා දුන්නේය.

සාකච්ඡා කරන්න.

රෝම ලන්දේසි නීතියේ අදාළ මූලධර්ම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නඩු නීත්‍ය ඇසුරින් ඔබගේ පිළිතුර තහවුරු කරන්න.

(ලකුණු 20)

3. “රෝම ලන්දේසි නීතිය පිළිගත් නඩුකර වූයේ සක්‍රීය පරවශ්‍යතා (*actio confessoria*) සහ නිෂ්ක්‍රීය පරවශ්‍යතා (*actio negatoria or contraria*) වන අතර, පළමුවැන්න පරවශ්‍යතා බලාත්මක කිරීමේ නඩුකරයක් වන අතර දෙවැන්න දේපළක් පරවශ්‍යතා වලින් තොර බවට ප්‍රකාශ කිරීමේ නඩුකරයකි. සක්‍රීය පරවශ්‍යතාවය මගින් පිළිගෙන ඇත්තේ (අ) පරවශ්‍යතාවය නිෂ්ඵල බවට පත් කරන සියලු බාධා ඉවත් කිරීම හෝ විනාශ වූ කිසිවක් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම, (ආ)...(ඇ)... (හුව, 8.5.3). හිමිකරුවෙකුට පරවශ්‍යතාවය පැවතුනේ ද යන්න සොයා බැලීමේ අරමුණින් තම දේපළ මත පරවශ්‍යතාවයේ අයිතියක් ඉල්ලා සිටින ඕනෑම අයෙකුට එරෙහිව නිෂ්ක්‍රීය පරවශ්‍යතා නඩුකරය ගෙන ආ හැක.”

Matara Kiri Liyanage Mary Agnes Fernando and Others v. Galabodage Thiboshius Silva and Others SC/APPEAL/NO. 129/14

අ) ඉහත ප්‍රකාශය ඇසුරින් පරවශ්‍යතා වර්ගීකරණය පිළිබඳව ප්‍රායෝගික උදාහරණ ස්මභ සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 08)

ආ) කාලාවරෝධය මගින් මාර්ග අයිතිය අත්පත් කර ගැනීම පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන්න. ඔබගේ පිළිතුර නඩු තීන්දු ඇසුරින් පහදන්න.

(ලකුණු 12)

(08+12 = ලකුණු 20)

4. ලීලා, කමලා සහ මහේෂ් සහෝදර-සහෝදරියන් වේ. 2010 දී, මහේෂ්ගේ පියා ඔහුට ‘කිරිවත්ත’ නැමැති ඉඩමක් තැහි කළේය. ඔහු වහාම තම තැහි ඔප්පුව අදාළ ඉඩම ලියාපදිංචි කිරීමේ කාර්යාලයේ එම වසරේදී ම නිසි පරිදි ලියාපදිංචි කළේය. 2012 දී, ඔහු දැඩි ආර්ථික දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දුන් නිසා කිරිවත්ත වාර්ල්ස්ට විකුණුවේය. වාල්ස් ඉඩම මිලදී ගත්ත ද ඔහු කිරිවත්තේ භුක්තියට නොපැමිණියේය. මහේෂ්ගේ දැඩි ආර්ථික දුෂ්කරතා පිළිබඳව දැනගත් කමලා; කිරිවත්ත ඇගේ ඉඩමට යාබඳව පිහිටා ඇති බැවින් ඇයට විකුණන ලෙස ඔහුගෙන් ඉල්ලා සිටියාය. 2015 දී, මහේෂ් ඉඩම කමලාට විකුණුවේය. කමලා වහාම 2015 දී විකුණීමේ ඔප්පුව ලියාපදිංචි කළාය. එහෙත්, අදාළ ලියාපදිංචි කිරීමේ කාර්යාලයේ ලිපිකරු දෝෂයක් නිසා ඇයගේ විකුණීමේ ඔප්පුව වෙනත් පත්තිරුවක ලියාපදිංචි කර ඇත.

කමලා තම දියණිය වන කුමාරිගේ විවාහයට කිරිවත්ත තැහි කිරීමට දැන් අදහස් කරන අතර මහේෂ් එම ඉඩම 2012 දී වාල්ස්ට විකුණා ඇති බව ඇයට දැනගන්නට ලැබුණි.

කමලා ඔබෙන් උපදෙස් පතයි.

2015 දී ලියාපදිංචි කළ ඇයගේ විකුණුම් ඔප්පුවට පූර්වතාවය ලබාගත හැකි දැයි කමලාට උපදෙස් දෙන්න.

අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන සහ නඩු තීන්දු ඇසුරින් ඔබගේ පිළිතුර තහවුරු කරන්න.

(ලකුණු 20)

5. ශ්‍රී ලංකා නීතීඥ සංගමය විසින් මෑතකදී ලියාපදිංචි වූ නීතීඥවරුන් සඳහා ඉඩම් නීතිය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහනක් සංවිධානය කර ඇත. නව නීතීඥවරයෙකු ලෙස ඔබට ශ්‍රී ලංකාවේ භුක්තික ප්‍රතිකර්මවල ට අදාළ නීතිය පිළිබඳ දේශනයක් පැවැත්වීමට ආරාධනා කර ඇත. මෙම දේශනයේ දී, ඔබ විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ භුක්තික ප්‍රතිකර්ම සඳහා ස්ථාපනය කළ යුතු අවශ්‍යතා පැහැදිලි කිරීම අවශ්‍ය වේ.

පහත සඳහන් කරුණු ඇතුළත් කරමින් ඔබගේ දේශනයේ දළ සටහනක් සකස් කරන්න.

අ) භුක්තික ප්‍රතිකර්ම වල අර්ථය

(ලකුණු 05)

ආ) භුක්තික ප්‍රතිකර්මයක් ඉල්ලා සිටීම සඳහා ස්ථාපිත කළ යුතු මූලික අවශ්‍යතා

(ලකුණු 15)

අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත ප්‍රතිපාදන සහ නඩු තීන්දු ඇසුරින් ඔබගේ පිළිතුර තහවුරු කරන්න

(05+15 = ලකුණු 20)

6. 2014 දී, වින්තක රජිත්ගෙන් ඉඩමක් වසර 10කට බදු ගත්තේය. බදු ගිවිසුමට එළඹෙන අවස්ථාවේ දී, ඉදි කිරීම අවසන් කර නැති තනි මහල් ගොඩනැගිල්ලක් එම ඉඩමේ තිබුණි. බදු ගිවිසුමේ නියමයන්ට අනුව, වින්තක විසින් බදු ඉඩමෙහි කාය වර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් පවත්වාගෙන යාමට සැලසුම් කර ඇති අතර බදු ගිවිසුමේ තවත් වගන්තියක සඳහන් වන්නේ බදු ගිවිසුම් කාලය තුළ සිදු කරන ලද වැඩිදියුණු කිරීම් සඳහා වත්දී ඉල්ලා සිටීමට බදුගැනුම් ලාභියාට අයිතියක් ඇති බවයි.

වින්තක බදු ඉඩම පහත ආකාරයට වැඩිදියුණු කළේය.

ගොඩනැගිල්ලේ බිම බෙල්ජියමෙන් ආනයනය කරන ලද මිල අධික බුමුතුරුණු යොදා ආවරණය කළ අතර, තවද ඔහු ගොඩනැගිල්ලට ජනෙල් සහ දොරවල් එක් කළේය. ඇවිදීමේ ව්‍යායාමය සඳහා භාවිත කරන යන්ත්‍රයක් (Treadmill), උස් පහන් වීමේ ව්‍යායාමය සඳහා භාවිත කරන යන්ත්‍රයක් (Squat Machine), කාය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යායාමය සඳහා භාවිත කරන යන්ත්‍රයක් (Strength Rowing Machine) සහ උරහිස් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යායාමය සඳහා භාවිත කරන යන්ත්‍රයක් (Shoulder Raise Machine) ඇතුළු විවිධ උපකරණ කිහිපයක් ස්ථිරවම පොළවට සවි සවි කරන ලදී.

එසේම, ගොඩනැගිල්ලෙන් පිටත කොන්ක්‍රීට් වලින් සාදන ලද වාඩි වී සිටීමේ ආයතනයක් පොළවට සවි කරන ලදී.

මෙයට අමතරව, ජල පිරිපහදු උපකරණයක්, විදුලි පංකා 03ක් සහ දැන්වීම් පුවරුවක් ව්‍යායාම ශාලාව තුළ සවි කරන ලදී. එසේම, විදුලිය ලබාගැනීම සඳහා ශාලාවේ ඇතැම් කොටස් වල ඔහු විසින් නැවත විදුලි රැහැන් අදින ලදී.

වර්ෂ 2024 දී, බදු ගිවිසුම් කාලය අවසාන වීමේ දී, එම දේපළින් බැහැර වන ලෙස රජය වින්තකගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. වින්තක බදු දේපළ මත සිදු කරන ලද වැඩි දියුණු කිරීම් සඳහා වන්දි ඉල්ලා සිටියේය.

ජනෙල් සහ දොරවල් සඳහා හැර වෙන කිසිම වන්දියක් ගෙවීම රජයේ ප්‍රතික්ෂේප කරයි.

වින්තක ඔබේ උපදෙස් පතයි.

ඔබගේ පිළිතුර අදාළ නඩු තීන්දු ඇසුරින් තහවුරු කරන්න.

(ලකුණු 20)

- 7. “නීතියට අනුව එක් හවුල්කරුවෙකුගේ භුක්තිය අනෙක් හවුල්කරුවන්ගේ භුක්තියට සමාන වේ. එනම්, සෑම හවුල්කරුවෙකුම හවුල්කරුවන් ලෙස භුක්තියේ සිටින බව පූර්ව නිගමනය කරයි. එබැවින් එවැනි එක් හවුල්කරුවෙකුට ඔහුගේ සිතේ ඇති රහස්‍ය වේතනාවක් මගින් එවැනි භුක්තියක් සමාජික කළ නොහැක. එනම් පහ කිරීමක් හෝ පහ කිරීමට සමාන වෙනත් ක්‍රියාවක් මගින් පමණක් එවැනි ප්‍රතිඵලයක් ලබා ගත හැක.”

Corea v. Iseris Appuhamy (1911) 15 N.L.R. 65; 1 C.A.C.30.

ඉහත ප්‍රකාශය ඇසුරින් හවුල් හිමිකම සහිත ඉඩමකට කාලාවරෝධී අයිතිය ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 20)

- 8. පහත මාතෘකා වලින් ඕනෑම දෙකක් පිළිබඳව කෙටි සටහන් ලියන්න.

- I. රෙස් මොබිලෙස් සහ රෙස් ඉමොබිලෙස් (*Res mobiles and Res immobiles*)
- II. ඉඩම් හිමිකම පැවරීම හා සම්බන්ධ උපචාර.
- III. විකුණා භාරදීමේ රක්ෂණය (*Exceptio Rei Venditae et Traditae*)
- IV. 1871 අංක 22 දරණ කාලාවරෝධී ආඥා පනතෙහි 3 වගන්තියෙහි ඇති විස්ථාරක වගන්තිය

(10x2 = ලකුණු 20)

හිමිකම් ඇවිරිණි.